

79

ZARZĄDZENIE PROKURATORA GENERALNEGO POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 22 stycznia 1988 r.

w sprawie zakresu i trybu wykonywania przez prokuratorów nadzoru penitencjarnego.

Na podstawie art. 13 i 35 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 31, poz. 138) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1) Nadzór penitencjarny nad legalnością osadzania osób pozbawionych wolności oraz wykonywania kary pozbawienia wolności, kary aresztu, tymczasowego aresztowania i umieszczenia w ośrodku przystosowania społecznego — w zakładach karnych, aresztach śledczych i ośrodkach przystosowania społecznego, znajdujących się na terenie działania prokuratury wojewódzkiej, sprawuje wyznaczony prokurator tej prokuratury.

2) W stosunku do tymczasowo aresztowanych pozostających do dyspozycji sądu wojskowego lub prokuratora wojskowego oraz w stosunku do skazanych przez sąd wojskowy nadzór ten sprawuje również prokurator wojskowy.

3) W zakładach karnych dla odbywających karę aresztu wojskowego nadzór określony w pkt 1 sprawuje wyznaczony prokurator wojskowy.

2. W aresztach jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, znajdujących się na terenie działania prokuratury wojewódzkiej, nadzór penitencjarny sprawuje, stosownie do właściwości, wyznaczony prokurator powszechnych lub wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

3. Przepis ust. 2 nie narusza określonych w odrębnych przepisach uprawnień nadzorczych sędziego penitencjarnego i sędziego wojskowego.

§ 2. 1. Nadzór penitencjarny, sprawowany przez prokuratora w zakładach karnych, polega na kontroli i ocenie:

- 1) legalności wykonywania orzeczonej kary oraz legalności osadzania, przebywania i zwalniania skazanych z zakładów;
- 2) przestrzegania praw i obowiązków osób skazanych, w szczególności w zakresie, w jakim naruszenie tych praw i obowiązków może zagrażać porządkowi i dyscyplinie;
- 3) przestrzegania przepisów o bezpieczeństwie w zakładach karnych, w tym przepisów dotyczących użycia broni, siły fizycznej i szczególnych środków bezpieczeństwa;
- 4) prawidłowości postępowania administracji zakładów karnych w razie ujawnienia popełnienia przestępstwa, negatywnych przejawów podkultury przestępczej, a także w nadzwyczajnych wypadkach dotyczących zwłaszcza ucieczek, buntów, samouszkodzeń i zgonów.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio przy sprawowaniu przez prokuratora nadzoru penitencjarnego:

- 1) w aresztach śledczych (oddziałach śledczych), z tym

że kontrola powinna uwzględniać potrzebę zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego, a zwłaszcza przestrzegania w stosunku do tymczasowo aresztowanych niezbędnej w tym zakresie izolacji;

- 2) w ośrodkach przystosowania społecznego, z tym że kontrola powinna uwzględniać także potrzebę ochrony społeczeństwa przed dalszym naruszaniem prawa przez osoby umieszczone w ośrodku.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie naruszają uprawnień prokuratora do przeprowadzenia kontroli w zakładach penitencjarnych w innym zakresie i trybie przewidzianym w ustawie.

§ 3. Nadzór penitencjarny sprawowany przez prokuratora w aresztach jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych obejmuje zakres określony w § 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, a nadto kontrolę i ocenę:

- 1) zasadności podjętych przez organy Milicji Obywatelskiej, Służby Bezpieczeństwa i Wojsk Ochrony Pogranicza decyzji o zatrzymaniu;
- 2) okresu pobytu w aresztach osób stosownie do przyczyn zatrzymania oraz do kategorii tych aresztów, z uwzględnieniem okresu konwoju (transportu);
- 3) prawidłowości rozmieszczania osadzonych w pomieszczeniach aresztu, niezbędnej do utrzymania porządku i zapobieżenia wzajemnej demoralizacji osadzonych;
- 4) warunków bytowych, stanu opieki lekarskiej i sanitarnej;
- 5) prawidłowości przyjmowania i załatwiania próśb, skarg i wniosków osadzonych;
- 6) prawidłowości nagradzania i wymierzania kar dyscyplinarnych oraz wykorzystywania tych środków w celu oddziaływania penitencjarnego, utrzymania dyscypliny i porządku;
- 7) stanu zabezpieczenia technicznego i wyposażenia pomieszczeń, w których przebywają zatrzymani, tymczasowo aresztowani i skazani.

§ 4. Nadzór penitencjarny obejmuje również udzielenie przez prokuratora, w miarę potrzeby, odpowiedniej pomocy administracji kontrolowanych jednostek w toku wykonywania ich zadań, zwłaszcza w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa. Nadzór penitencjarny nie oznacza zwierzchnictwa administracyjnego nad jednostką kontrolowaną i nie uprawnia do wydawania poleceń o charakterze administracyjnym.

§ 5. Prokurator sprawuje nadzór penitencjarny przez:

- 1) okresowe wizytacje jednostek kontrolowanych lub wizytacje doraźne, obejmujące całokształt spraw podlegających kontroli i ocenie albo wybrane zagadnienia;
- 2) wydawanie zaleceń powizytacyjnych oraz kontrolowanie prawidłowości i terminowości ich realizacji;

- 3) składanie wniosków, wnoszenie sprzeciwów i kierowanie wystąpień;
- 4) podejmowanie innych czynności oraz wydawanie decyzji i zarządzeń w wypadkach przewidzianych w ustawie.

§ 6. W razie stwierdzenia w toku wykonywania nadzoru penitencjarnego istotnych uchybień w działaniu organu orzekającego lub wykonującego orzeczenie, prokurator podejmuje niezwłocznie, w granicach swoich uprawnień, stosowne czynności, zmierzające do usunięcia tych uchybień i zapobieżenia ich powstawaniu.

§ 7. 1. Prokurator zapoznaje z wynikami wizytacji kierownika kontrolowanej jednostki, umożliwiając mu ustosunkowanie się do dokonanych ustaleń oraz zaleceń powizytacyjnych.

2. W razie zorganizowania narady powizytacyjnej, do udziału w niej należy zaprosić również kierowników działów służb, których dotyczyła przeprowadzona wizytacja. Jeśli przedmiotem narady mają być istotne uchybienia w działalności kontrolowanej jednostki lub zastrzeżenia co do realizowanych przez nią poleceń (zaleceń), wydanych przez organ nadrzędny — o terminie i przedmiocie narady zawiadamia się właściwy organ nadrzędny.

§ 8. 1. Sprawozdanie z wizytacji powinno zawierać określenie jej zakresu, zwięzły opis dokonanych ustaleń oraz wydane zalecenia powizytacyjne, a nadto ocenę realizacji zaleceń związanych z poprzednią wizytacją. Z doraźnych wizytacji obejmujących wybrane zagadnienia lub w razie niestwierdzenia nieprawidłowości sprawozdanie można ograniczyć do notatki służbowej.

2. Odpis sprawozdania (notatki) przesyła się w terminie 14 dni od zakończenia wizytacji kierownikowi jednostki kontrolowanej, a w razie potrzeby — również organowi nadrzędnemu tej jednostki, w celu podjęcia stosownych czynności.

3. Odpis sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, z wizytacji obejmującej całokształt spraw podlegających kontroli i ocenie albo zawierającego istotne ustalenia lub zalecenia powizytacyjne przesyła się odpowiednio do Prokuratury Generalnej lub do Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz do Ministerstwa Sprawiedliwości lub Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 9. Prokurator może żądać od kierownika jednostki kontrolowanej złożenia w terminie 14 dni albo w innym wyznaczonym terminie informacji o wykonaniu zaleceń powizytacyjnych. Wydane na podstawie ustawy zarzą-

dzenia prokuratora podlegają natychmiastowemu wykonaniu przez administrację jednostki kontrolowanej.

§ 10. 1. Prokurator powinien w miarę możliwości uzgadniać podejmowanie czynności nadzorczych, zwłaszcza terminy wizytacji zakładów karnych, aresztów śledczych i ośrodków przystosowania społecznego, z właściwym sędzią penitencjarnym, a także w miarę potrzeby wspólnie z nim przeprowadzać wizytacje tych jednostek.

2. Prokurator zapoznaje sędziego penitencjarnego z ustaleniami własnych wizytacji, jak również z informacjami, o których mowa w § 9.

3. Prokurator powinien uczestniczyć w naradach służb jednostek kontrolowanych i naradach sędziów penitencjarnych, których tematem są zagadnienia objęte nadzorem penitencjarnym.

4. Prokurator wojewódzki powinien w miarę potrzeby inicjować organizowanie przez właściwe organy narad służb jednostek kontrolowanych z udziałem wyznaczonych prokuratorów, jeżeli ich przeprowadzenie może przyczynić się do usprawnienia nadzoru penitencjarnego, realizacji zaleceń powizytacyjnych lub poprawy wykonywania orzeczeń i decyzji dotyczących pozbawienia wolności. O terminie i przedmiocie narady zorganizowanej z inicjatywy prokuratora wojewódzkiego zawiadamia się Prokuraturę Generalną.

§ 11. 1. W zakresie nadzoru sprawowanego przez prokuratora nad legalnością i przebiegiem wykonywania środka zabezpieczającego, polegającego na umieszczeniu sprawcy w szpitalu psychiatrycznym, zakładzie leczenia odwykowego lub w innym odpowiednim zakładzie, stosuje się odpowiednio przepisy § 1 ust. 1 i 3, § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 3, § 4—9 i § 10 ust. 1 i 2.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, polega głównie na kontroli i ocenie legalności umieszczenia, przebywania w zakładzie i zwalniania sprawcy z zakładu oraz na kontroli warunków zabezpieczenia przed możliwością opuszczenia zakładu przez sprawców szczególnie groźnych dla porządku prawnego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do osób przebywających, na mocy orzeczenia sądu lub prokuratora, na obserwacji w zakładzie leczniczym w związku z prowadzonym przeciwko nim postępowaniem karnym.

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:
J. Zyta